

3 pav. Skvero ŠR dalyje aptiktas ženklelis. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 3. The badge discovered in the NE part of the square.

0 3 cm

Skvero centre žmonių kaulai prasideda nuo pat dabartinio žemės paviršiaus.

Nukasant iki 30 cm storio dirvožemio sluoksnį vaikų žaidimų ir treniruoklių aikštelių vietose, aptikta pavienių žmonių kaulų, stiklinių indų ir buitinės keramikos šukių, ženklelis (3 pav.), monetų. Kasant gilyn, apie 40–50 cm gylyje aptikta daugiau pavienių žmonių kaulų, o apie 60 cm gylyje, aptikus didelių kaulų koncentracijų, kurie greičiausiai yra iš apardytų kapų, žvalgymai sustabdyti, kad būtų atlikti detalieji tyrimai.

2018 m. skvero 2 vietoje (tarp Gedimino, Kauno, Maironio ir Vilniaus gatvių) žvalgomuosius tyrimus atliko T. Ivanauskas. Jis nustatė, kad šio skvero vietoje septyniuose šurfuose iš ištirtų aštuonių 10–20 cm gylyje aptiktas XX a. datuojamas akmenų grindinys. Aikštės centrinėje ir ŠV dalyse šurfuose 6, 7 buvo 30–45 cm storio kultūrinis sluoksnis su XVII–XIX a. radiniais. Todėl šiame skvere, vykdant žemės kasimo darbus iki 80 cm gylio, privaloma vykdyti žvalgymus, o šurfų 6, 7 aplinkoje, žemę kasant giliau nei 80 cm, reikalingi detalieji tyrimai. Vykdant žemės kasimo darbus skvere, numatyta kasti iki 60 cm į gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus, todėl atlikti žvalgymai.

Žvalgymų metu buvo nukastas 25–60 cm storio viršutinis sluoksnis, datuojamas XIX a. pabaiga – XX a. Žvalgytų takų bendras ilgis 350 m, plotis apie 2 m. Iš viso takų vietose žvalgytas apie 700 m^2 plotas. Prieš vykdant grindinio statybos darbus skvero V kampe, atlikti žvalgymai apie 1000 m^2 dydžio netaisyklingo trikampio formos plote. Žvalgymų metu po 20 cm storio viršutine kultūrinio sluoksnio dalimi, datuojama XX a. II puse – XXI a. pradžia, aptinkamas akmenų grindinys. Jis žemės paviršiuje buvo iki XX a. vidurio. Akmenų grindinys klotas į supiltinį rusvo smėlio sluoksnį arba pilką smėlį. Po akmenų grindiniu aptikta XIX a. – XX a. I puse datuojamų radinių: monetų, metalinių kamštelių nuo butelių, puodų šukių, koklių fragmentų, vinių, geležinės ir varinės skardos ir t.t.

The Investigation in Virbalis

In 2020, a field survey was conducted in Virbalis (Vilkaviškis District, West Lithuania) in renovating two squares and adapting them for recreational uses (Fig. 1). Around 2300 m^2 were surveyed at the site of a future exercise and sports court, a stage, and paths in square 1. Foundations (Fig. 2), human bones, and 17th–20th-century finds were discovered at the earthwork site (Fig. 3). The 25–60 cm thick upper layer dating to the late 19th–20th centuries was removed down to the planned depth at the site of square 2. Around 1700 m^2 were surveyed.

Vismantas Muralis

Kapinės Vilniuje, Dainavos gatvėje 7

2020–2021 m. Vilniuje, Dainavos g. 7 atlikti žvalgomieji ir detalieji tyrimai, ištirtas visas sklypas – 532 m^2 (1 pav.). 2006 m. į ŠV nuo Dainavos g. 7 sklypo, A. Rotundo g. 4A teritorijoje žvalgomuosius tyrimus atliko R. Žukovskis. Bendras tada ištirtas plotas siekė 1787 m^2. Nuo paviršiaus iki 1–1,5 m gylio fiksuotas pilkos žemės, maišytos su statybinėmis ir buiti-

nėmis XIX–XX a. šiukšlėmis, sluoksnis. Žemiau, smėlio ir priemolio sluoksnyje, išryškėjo kapų duobės. Ištirti 56 kapai, rasti 85 žmonių skeletai. Spėjama, kad XIX a. I pusėje čia galėjo būti choleros aukų kapinės, kuriose buvo palaidoti carinės Rusijos armijos karininkai ir kareiviai (*LIIR*, f. 1, b. 4720). 2017–2018 m. Dainavos g. 3, 5 archeologinius darbus vykdė V. Vingis (*ATL 2017 metais*, 2017, p. 184–187). Jų metu ištirtas bendras 1560 m^2 plotas, žvalgytas 5700 m^2 plotas. Numatytų komunikacijų vietose nuo žemės paviršiaus iki 1–1,7 m gylio

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – 1991 m. G. Aleliūno tyrimai (Jasinskio g. 3, 7); 2 – 2006 m. R. Žukovskio tyrimai (A. Rotundo g. 4A); 3 – 2011 m. D. Antropikaitės tyrimai (Dainavos g. 3); 4 – 2013 m. P. Vutkino tyrimai (V. Kudirkos, Pamėnkalnio, Tauro gatvės); 5 – 2015 m. S. Sirvydaitės tyrimai (J. Jasinskio g. 2); 6 – 2016 m. E. Simanavičiūtės tyrimai (Dainavos g. 3); 7 – 2017 m. E. Simanavičiūtės tyrimai (Dainavos g. 3, 5); 8 – 2017 m. A. Miliaus tyrimai (Dainavos g. 5); 9 – 2017 m. V. Vingio žvalgymai (Dainavos g. 3); 10 – V. Vingio žvalgymai požeminių komunikacijų vietose; 11 – 2017 m. V. Vingio žvalgymai (Dainavos g. 5); 12 – 2017 m. V. Vingio tyrimai (Dainavos g. 5); 13 – 2020 m. V. Muralio tyrimai (Dainavos g. 7). V. Muralio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – the 1991 investigation by G. Aleliūnas (Jasinskio St. 3, 7); 2 – the 2006 investigation by R. Žukovskis (A. Rotundo St. 4A); 3 – 2011 investigation by D. Antropikaitė (Dainavos St. 3); 4 – the 2013 investigation by P. Vutkin (V. Kudirkos, Pamėnkalnio, Tauro Streets); 5 – the 2015 investigation by S. Sirvydaitė (J. Jasinskio St. 2); 6 – the 2016 investigation by E. Simanavičūtės (Dainavos St. 3); 7 – the 2017 investigation by E. Simanavičiūtės (Dainavos St. 3, 5); 8 – the 2017 investigation by A. Milius (Dainavos St. 5); 9 – the 2017 field survey by V. Vingis (Dainavos St. 3); 10 – Monitoring by V. Vingis at underground utility line locations; 11 – the 2017 field survey by V. Vingis (Dainavos St. 5); 12 – the 2017 investigation by V. Vingis (Dainavos St. 5); 13 – the 2020 investigation by V. Muralis (Dainavos St. 7).

2 pav. Sklypo vaizdas iš viršaus atidengus mūrus. V. Muralio nuotr.

Fig. 2. Overhead view of the plot after the wall was exposed.

fiksuoti nevertingi XX–XIX a. supiltiniai ar perkasti sluoksniai. Po jais fiksuotas įžemis, po kuriuo aptiktos kapų duobės. Iš viso sklype ištirti 65 kapai, rasta 111 palaidojimų (individų), kurių didžioji dalis buvo karstuose. Antropologiniais tyrimais nenustatyta jokių mirtinų sužeidimų. Mirties priežastis galbūt buvo užkrečiamų ligų, manoma, kad choleros, epidemija.

Dainavos g. 7 sklype projektuojamas administracinės paskirties pastatas su požemine stovėjimo aikštele. Detaliųjų tyrimų metu tirtas visas sklypas, fiksuoti 1,1–2 m storio piltiniai ar natūraliai formuoti sluoksniai. Radiniai datuojami XIX a. II puse – XXI a. pradžia. Sklypo PR dalyje aptikti buvusio medinio pastato mūriniai pamatų ir rūsio fragmentai (2 pav.). Dalis pastato patenka už sklypo ribų. Mūro konstrukcijos datuojamos XIX a. pabaiga – XX a. II puse. Taip pat sklype aptikti 3 palaidojimai. Mirusieji laidoti mediniuose karstuose po vieną, be įkapių. Atlikus antropologinius tyrimus (dr. J. Kozakaitė) nustatyta, kad tai 25–39 m. vyrai. Kapuose 1 ir 2 aptikta periostito požymių, taip pat kaulų lūžių. Tai, kad mirusieji yra 25–39 m. amžiaus vyrai, leidžia manyti, kad rasti kapai yra tų pačių kapinių, rastų 2006 ir 2017–2018 m., tąsa.

The Cemetery at Dainavos St. 7, Vilnius

In 2020–2021 a field evaluation and excavation were conducted at Dainavos St. 7 in Vilnius. During them the entire plot, 532 m^2, was excavated (Fig. 1) and 1.1– m thick, second half of the 19th – early 21th-century fill and natural layers were recorded. Masonry foundation and basement fragments from a former wooden building were discovered in the SE part of the plot (Fig. 2). The remains of three 19th-century people were also discovered in the sterile soil. The cause of death was perhaps a contagious disease, currently suspected to be due to the cholera epidemic.